ANTILIMBO APTAUJAS REZULTĀTU PĀRSKATS – UKRAINAS JAUNIEŠU SITUĀCIJA BEĻĢIJĀ 2025. gada rudens

Aptauju Beļģijā aizpildīja 50 Ukrainas pusaudži. Respondentu vecuma sadalījums: 66,7 % jaunāki par 15 gadiem, 9,5 % vecumā no 15 līdz 18 gadiem, 23,8 % – vecāki par 18 gadiem. Dzimuma sadalījums: 66,7 % meitenes, 31,0 % zēni, 2,4 % nevēlējās norādīt.

Izglītība un skolas iesaiste:

Izglītības iesaiste ir ļoti augsta. 95,2 % mācās vietējā Beļģijas izglītības iestādē, kas liecina par spēcīgu integrāciju skolu sistēmā. Tikai neliela daļa mācās tiešsaistē Ukrainā (2,4 %) vai apvieno Beļģijas un Ukrainas izglītības sistēmas (2,4 %). Neviens no respondentiem nav ārpus izglītības – tas norāda, ka skola ir galvenais piederības, valodas apguves un ikdienas ritma elements.

Sociālā piederība un kontakti:

50 % jauniešu savu saikni ar vietējiem Beļģijas iedzīvotājiem raksturo kā neitrālu – tā nav negatīva, bet vēl nav kļuvusi tuva vai emocionāli dziļa. 35,7 % izjūt vāju saikni, norādot uz valodas, kultūras vai emocionālu barjeru esamību. Tikai 14,3 % jūtas cieši saistīti ar vietējiem cilvēkiem – tas parāda lēnu, bet augošu integrāciju.

Draudzība un sociālie loki:

61,9 % saka, ka viņiem ir daži draugi vietējā vidē. 11,9 % ir daudzi draugi, kas norāda uz sekmīgu integrāciju daļai jauniešu. 16,7 % vēl nav izveidojuši vietējas draudzības, bet 9,5 % nav ieinteresēti draudzēties – tas var liecināt par emocionālu attālināšanos, neziņu vai vēlmi uzturēt tikai jau zināmus kontaktus.

Sociālā vide – jaukts modelis:

61,9 % jauniešu saka, ka viņu tuvākie draugi joprojām ir Ukrainā, kas liecina par spēcīgu emocionālu saikni pāri robežām. 38,1 % ir draugi Beļģijā, un tikpat daudz uztur draudzību tiešsaistē – digitālā vide bieži tiek uzskatīta par drošāku un pieejamāku integrācijas posmā. 11,9 % ir vietējie draugi ukraiņu izcelsmes, bet 7,1 % atzīst, ka viņiem nav daudz draugu.

“Mājās” sajūtas faktori:

40,5 % atbildēja, ka ģimene (bieži – māte) palīdz justies kā mājās. 23,8 % – draugi. 21,4 % norādīja saikni ar ukraiņu kultūru (valoda, TV, tradīcijas). 16,7 % minēja hobijus, mūziku, sportu, datorspēles vai dabu. 7,1 % – ukraiņu ēdienu. 11,9 % atbildēja, ka viņiem nekas nepalīdz vai arī viņi nezina.

Emocionālais komforts galvenokārt nāk no ģimenes, pazīstamības un kultūras turpinājuma.

Nākotnes skatījums:

38,1 % cer atgriezties Ukrainā piecu gadu laikā – cerībā uz drošību un atjaunošanos. 21,4 % plāno palikt Beļģijā, 16,7 % vēlas dzīvot citur Eiropā – piesaistīti stabilitātei un iespējām. 19,0 % jūtas neziņā. Neliela daļa vēlas pārcelties uz pavisam citu valsti.

Nākotnes redzējumi ir dažādi – vienlaikus ilgas, pielāgošanās un nenoteiktība.

Intereses:

50,0 % interesējas par sportu – tas ir visbiežāk minētais hobijs. 42,9 % – datorspēles, 40,5 % – mūzika. 28,6 % – radošas aktivitātes (zīmēšana, dizains). Daži min lasīšanu, dabu,

dzīvniekus vai laiku ar draugiem.
Intereses aptver fiziskas, sociālas un emocionāli atjaunojošas aktivitātes.
Spēļu lietošanas biežums:
28,6 % spēlē spēles katru dienu – tas ir galvenais brīvā laika pavadīšanas un emocionālās regulācijas veids. 26,2 % spēlē reizēm, 21,4 % – reti, 11,9 % – vairākas reizes nedēļā. 11,9 % – nekad nespēlē digitālās vai mobilās spēles.
Spēles ir būtisks, bet daudzveidīgs ikdienas elements.
Spēļu veidu izvēle:
Populārākā kategorija – sociālās/spēles ar mijiedarbību (23,8 %) – atspoguļo vēlmi pēc saiknes un sadarbības. Piedzīvojumu un sižetiskās spēles (katra 14,3 %) – uzsver stāstus un emocionālu pieredzi. Stratēģiskās un lomu spēles (katra 11,9 %) – atklāj interesi par plānošanu, izvēlēm un identitāti. 4,8 % izvēlas loģiskās vai simulācijas spēles.
Spēles ir instruments piederības sajūtas, autonomijas un spēju izpausmes veidošanai.

Kategorija	**Procenti**
Sociālās / interaktīvās	23,8 %
Piedzīvojumu	14,3 %
Sižetiskās (stāsta vadītas)	14,3 %
Stratēģiskās	11,9 %
Lomu spēles	11,9 %
Mīklu / loģikas spēles	4,8 %
Simulācijas / dzīvesveida spēles	4,8 %

Kas padara spēli patiesi saistošu?

Aprakstot, kas padara spēli patiešām aizraujošu, Ukrainas pusaudži uzsver emocijas, savstarpējo saikni un izaicinājumu. Vissvarīgākais faktors ir sižets — to novērtē apmēram 23,8 % respondentu. Viņi meklē spēles ar nozīmīgu stāstu, emocionālu dziļumu vai slēptām vēstīm, kas ļauj pilnībā iegrimt pieredzē. Tālāk apmēram 19,0 % izceļ sociālo spēlēšanu, skaidrojot, ka spēles ir visbaudāmākās, kad tās var piedzīvot kopā ar draugiem — gan klātienē, gan tiešsaistē. Apmēram 16,7 % novērtē spēles, kas rosina domāšanu vai stratēģisku problēmu risināšanu, meklējot prāta aktivitāti un prasmju attīstīšanu.

Apmēram 10 % min spēles mehāniku, progresu vai saskarnes kvalitāti, kas norāda, ka arī gluda spēle un skaidra struktūra ir svarīga. Mazākas, bet ievērojamas grupas novērtē iespēju izpētīt pasauli vai jaunumu sajūtu (apmēram 7 %) un vizuālo pievilcību vai grafiku (tāpat apmēram 7 %). Apmēram 12 % nezina, kas viņiem spēlē šķiet saistošs. Kopumā pusaudži dod priekšroku spēlēm, kas piedāvā savstarpējo saikni, dziļumu, kognitīvo stimulāciju un emocionālu rezonansi — tas atspoguļo viņu vēlmi pēc nozīmīgas pieredzes gan digitālajā, gan reālajā pasaulē.

Kādas vērtības Ukrainas pusaudži novērtē cilvēkos?

Ukrainas pusaudžiem visbiežāk svarīgas ir draudzība un laipnība — katru no šīm vērtībām izvēlējās 28,6 % respondentu. Godīgums, brīvība un taisnīgums — vērtības, kas saistītas ar

taisnīgumu un integritāti — arī izceļas, katra ar 19,0 %. Īpašības, kas veicina veselīgas attiecības, piemēram, cieņa, atbildība un humors, tiek novērtētas 16,7 % gadījumu. Kopumā pusaudži augstu vērtē siltumu, uzticību, taisnīgumu un uzticamību apkārtējos.

Ko Ukrainas pusaudži vēlas, lai Beļģijas sabiedrība par viņiem saprastu?

Visspēcīgākā atbilde saistīta ar identitāti. Visizplatītākā tēma (23,8 %) ir: "Mēs neesam krievi" — šis atšķirums ir emocionāli nozīmīgs kara un piespiedu pārvietošanās kontekstā. Vēl 19,0 % vēlas, lai beļģi novērtētu Ukrainas kultūras bagātību — tās tradīcijas, valodu, nacionālo raksturu. Vēl 16,7 % uzsver ukraiņu drosmi un izturību, paužot lepnumu par kolektīvo spēku.

Ap 14,3 % vēlas, lai citi redzētu ukraiņus kā laipnus un sirsnīgus cilvēkus, tādējādi laužot stereotipus. Vēl 11,9 % vēlas, lai beļģi izprastu kara izraisītās ciešanas. 9,5 % runā par stereotipiem un netaisnīgiem pieņēmumiem, savukārt citi 9,5 % uzsver: "Mēs esam tādi paši eiropieši kā pārējie." Mazākas grupas min ukraiņu ēdienu vai dzīvesveidu (4,8 %), bet 7,1 % nezina, ko atbildēt.

Kopumā šie viedokļi atklāj spēcīgu vēlmi pēc atzīšanas, cieņas un patiesas izpratnes. Pusaudži vēlas, lai viņus redz kā cilvēkus ar lepnu identitāti, bagātu kultūru un personisku pieredzi, kas veidota ārkārtēju izaicinājumu apstākļos.

Kas viņiem patīk Beļģijā?

Visvairāk tiek novērtēta Beļģijas pieklājīgā, mierīgā un cieņpilnā sabiedrības atmosfēra — to piemin apmēram 31 %. Drošība un stabilitāte patīk 23,8 %, savukārt 19,0 % novērtē dabu, parkus un tīru publisko vidi. Daži piemin ēdienu, kultūru un brīvību. 16,7 % saka, ka neko konkrētu nav atklājuši. Šīs atbildes liecina, ka beļģu ikdienas dzīves kārtība un miers ir pievilcīgi.

Kas palīdz saglabāt pozitīvu noskaņojumu?

Ģimene ir galvenais atbalsta avots — 33,3 % tā palīdz saglabāt optimismu. 28,6 % paļaujas uz draugiem. 16,7 % atzīmē mūzikas nozīmi, 14,3 % izmanto sportu vai fiziskās aktivitātes, lai tiktu galā ar stresu. Mazāka grupa (11,9 %) paļaujas uz savu domāšanu vai optimismu. Tomēr 14,3 % saka, ka viņiem nekas nepalīdz vai viņi nezina — tas liecina par emocionālu spriedzi daudziem pārvietotajiem pusaudžiem.

Kur viņi vēršas pēc padoma vai emocionāla atbalsta?

66,7 % vispirms vēršas pie ģimenes, galvenokārt vecākiem vai radiem. Vairāk nekā puse (54,8 %) arī paļaujas uz draugiem. 14,3 % meklē atbalstu tiešsaistes kopienās, un tikai 9,5 %

vēršas pie psihologiem vai sociālajiem darbiniekiem. 7,1 % atzīst, ka viņiem nav neviena, pie kā vērsties — tā ir ievainojama grupa, kurai nepieciešams īpašs atbalsts.

Kādu spēli viņi vēlētos?

Lielākā daļa (26,2 %) iedomājas spēli ar saziņu vai vairāku spēlētāju režīmu — lai varētu sadarboties un nejusties vieni. 16,7 % vēlētos radošas iespējas — būvēt, pielāgot vai veidot pasauli. 14,3 % svarīgs ir atbalstošs vai jēgpilns stāsts. Citas grupas min komandu aktivitātes, stratēģiju vai sacensību elementus. Apmēram 30 % nav konkrētas idejas — tas liecina, ka ne visiem pusaudžiem šāda spēle šķiet pašsaprotama. Kopumā viņi vēlas sociālu, radošu un cerību pilnu pieredzi.

Kādus vēstījumus viņi grib nodot citiem?

Cerība dominē: 33,3 % aicina nepadoties un ticēt, ka viss uzlabosies. 23,8 % uzsver, ka neviens nav viens. 21,4 % izceļ spēku un izturību, 16,7 % aicina uzticēties sev. Daži uzsver laipnību vai ukraiņu lepnumu. Apmēram 19 % ir neizlēmīgi.

Kopā pusaudži pauž siltumu, solidaritāti un emocionālu drosmi.

SECINĀJUMS

Ukrainas pusaudži Beļģijā pārdzīvo sarežģītu emocionālu, sociālu un kultūras pieredzi. Lielākā daļa mācās skolā un veido vietējos draudzības tīklus, tomēr spēcīgākās emocionālās saiknes paliek ar ģimeni un draugiem no Ukrainas. Spēles, sports, mūzika un radošās nodarbes kalpo gan kā izklaide, gan emocionāls atbalsts.

Viņu vērtības akcentē laipnību, godīgumu un siltumu, kā arī vēlmi, lai viņus saprot nevis kā upurus vai svešiniekus, bet kā cilvēkus ar spēcīgu identitāti un cerībām.

Salīdzinot aptaujas rezultātus ar jaunatnes darbinieku sniegtajām atziņām, tie apstiprina daudzus tos pašus novērojumus. Jauniešu darbinieki raksturo Ukrainas pusaudžus kā cieņpilnus, vērīgus un emocionāli sarežģītus. Lielākā daļa pusaudžu joprojām atrodas sociāli "neitrālā zonā" — viņi piedalās aktivitātēs, bet vēl nav izveidojuši dziļas saiknes ar vienaudžiem. Ģimene, īpaši mātes, kalpo kā galvenais emocionālais balsts, kamēr draudzības veidojas lēni.
Jaunatnes darbinieki norāda, ka digitālās un tāldraudzības attiecības nodrošina drošību un nepārtrauktību. Emocionālā integrācija notiek pakāpeniski. Pusaudži bieži atjauno daļas no savas kultūras, lai saglabātu emocionālu līdzsvaru — svarīga ir mūzika, ēdiens un tradīcijas. Tāpat kā aptauja, arī jaunatnes darbinieki redz lielu izturību, bet arī nedrošību: daudzi pusaudži nav pārliecināti par savu nākotni, viņi svārstās starp cerību atgriezties Ukrainā un iespēju palikt dzīvot Beļģijā.

Galu galā jauniešu darbinieki uzsver empātijas, emocionālā atbalsta, kultūrsensitīvu programmu, kā arī drošas un radošas vides nepieciešamību — tādas, kurās pusaudži var paust sevi un savienoties ar citiem savā ritmā.

Šī aptauja tika veikta kā daļa no AntiLimbo projekta. KA2 Mazās partnerības projekts "AntiLimbo" tiek īstenots Grem, Latvijā, sadarbībā ar MoreMosaic (Zviedrija) un Bessonova Outdoor Immersion School (Beļģija), Erasmus+ programmas ietvaros. Projekta mērķis ir stiprināt piederības sajūtu jauno Ukrainas bēgļu vidū Beļģijā, Latvijā un Zviedrijā, veicinot viņu saikni ar Eiropas Savienību un tās kultūras mantojumu. Izmantojot spēļošanu (gamifikāciju) un digitālos rīkus, mēs vēlamies veicināt izpratni par Eiropas kultūras vēsturi un vērtībām, tādējādi palīdzot jauniešiem attīstīt dziļāku identitātes izjūtu saistībā ar jauno vidi un Eiropas sabiedrību. Projekta atsauces numurs: 2024-3-LV02-KA210-YOU-000269071. Jaunieši, kas jaunāki par 18 gadiem, aizpildīja aptauju ar skolotāju vai jaunatnes darbinieku atļauju un uzraudzībā.

Atruna: Līdzfinansē Eiropas Savienība. Šī publikācija atspoguļo vienīgi autora uzskatus un viedokli, un ne obligāti Eiropas Savienības, Eiropas Komisijas vai Valsts aģentūras (Jaunatnes starptautisko programmu aģentūras) viedokli, kuras nav atbildīgas par tajā ietvertās informācijas jebkādu izmantošanu.